

ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย

The indicators of Thai announcers professionalism

สุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย¹ ชเนตตี ทินนาม² ต่อตระกูล อุบลวัตร³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย ในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน ได้แก่ ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และนักวิชาการ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนั้นหาฉันทามติจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อสารมวลชน 17 ท่าน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) 2 ครั้ง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ดัชนีชี้วัด (Indicator) ความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 43 ดัชนีชี้วัด ดังนี้ ด้านทักษะการใช้ภาษา มี 9 ดัชนีชี้วัด ด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน มี 11 ดัชนีชี้วัด ด้านบุคลิกภาพ มี 12 ดัชนีชี้วัด ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน มี 7 ดัชนีชี้วัด ด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงาน มี 4 ดัชนีชี้วัด

ทั้งนี้ พบว่าดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทยที่มีระดับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับสูงมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ดัชนี ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.88 จากคะแนนเต็ม 5.00 เท่ากัน 2 ดัชนี คือ 1) ความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้อย่างแตกฉาน และ 2) สามารถออกเสียงควบกล้ำได้ ส่วนค่าเฉลี่ยสูงที่รองลงมา คือ 4.82 จากคะแนนเต็ม 5.00 เท่ากัน 3 ดัชนี คือ 1) สามารถออกเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง 2) สามารถอ่านตีความและจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่น่าเสนอได้อย่างถูกต้องในระยะเวลาอันสั้น และ 3) มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีไหวพริบดี กล้าตัดสินใจกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า

คำสำคัญ: ดัชนีชี้วัด ความเป็นวิชาชีพ ผู้ประกาศ เทคนิคเดลฟาย

Abstract

This study of indicators of Thai announcers professionalism is a qualitative research. Its objective is to study professionalism of Thai announcers. The opinions of 11 experts in the field including professional radio and television announcers, scholars were collected by in-depth interviews. The consensus from 17 experts in communication field was reached by using Delphi technique twice. Then the analysis was performed to make Thai announcer indicators.

The results show that the indicators of professional Thai announcer can be grouped into 5 areas, totalling 43 indicators: language skill with 9 indicators, knowledge and communication skills with 11 indicators, personality with 12 indicators, ethics and morality with 7 indicators, and work-related technology with 4 indicators.

¹อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²อาจารย์ ประจำศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

³อาจารย์ ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

The indicators of Thai announcers professionalism highly agree with the expert opinions. There are 2 indicators with the highest score: 1) Thai reading skill (4.88 points), 2) diphthong pronunciation skill (4.88 points). There are 3 indicators with the second most score of 4.82: 1) proper tone 2) ability to comprehend and grasp the main points in a short time 3) self-confidence, cleverness and shrewdness.

Keywords: indicators, professionalism, Thai announcers, Delphi technique

ความเป็นมาของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 47 ระบุว่า คดีความที่เกี่ยวกับการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพย์สินของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคดีความที่ ตามวรรคหนึ่งและกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่นทั้งในด้านการศึกษาวัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ

การดำเนินงานด้านการสื่อสารตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต้องดำเนินการจัดสรรคดีความที่ในการกระจายเสียงและใช้คลื่นโทรคมนาคมใหม่ เพื่อให้การใช้คดีความที่เป็นทรัพย์สินของชาติกระจายอย่างทั่วถึงสู่ทุกกลุ่มในสังคมและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนทุกด้าน ในอนาคตสถาบันการศึกษาจะมีโอกาสเป็นเจ้าของคดีความที่ ดำเนินการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพิ่มขึ้น เอกชนสามารถยื่นข้อเสนอขอเป็นเจ้าของคดีความที่ บริหารสถานี ดำเนินการจัดและผลิตรายการของตนเอง โดยไม่ต้องประมูลคลื่นจาก

ส่วนราชการเช่นที่เคยปฏิบัติกันมาก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ การศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์จะยิ่งมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น โดยเฉพาะสาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ความต้องการบุคลากรเข้าไปรับผิดชอบงานหน้าที่ต่างๆเพื่อจัดและผลิตรายการสำหรับออกอากาศทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จึงเพิ่มขึ้น (วนิดา ตรีสวัสดิ์, 2543)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดและผลิตรายการเพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์มีหลายฝ่าย แต่ที่เป็นหน้าตาของสถานีในการสร้างภาพลักษณ์ คือ ผู้ประกาศ (Announcers) ผู้อ่านข่าว ผู้รายงานข่าว (Reporter) ผู้ดำเนินรายการ (Moderator) พิธีกร (MC-Master of Ceremony) และดีเจ (DJ-Disc Jockey) ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่สื่อสารข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหว ประเด็นที่เป็นที่สนใจของสังคมส่วนใหญ่ รวมถึงทำหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปยังผู้ชมรายการโดยตรง ซึ่งแต่ละสถานีต้องคัดเลือกและสรรหาผู้ประกาศที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการทำหน้าที่ใช้เสียง ภาษา บุคลิกภาพ สติการนำเสนอ ตลอดจนความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ข่าวสารและความจริงโดยมีจรรยาบรรณของนักวิชาชีพสื่อสารมวลชน ถ้าหากผู้ประกาศไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพียงพอจะมีอิทธิพล ทำให้ผู้รับสารเลียนแบบการออกเสียงที่ไม่ถูกต้อง ผู้รับสารไม่ได้ข่าวสารที่ถูกต้อง

ไม่เป็นกลาง และไม่เป็นความจริงที่เชื่อถือได้ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทุกแห่งจึงพยายามคัดเลือกและสรรหาผู้ประกาศที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและเหมาะสม โดยมีคุณสมบัติเบื้องต้น คือ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบรับรองการเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์หรือที่เรียกว่าบัตรผู้ประกาศ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 จนถึงสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2551 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 เป็นต้นมา ทำให้อำนาจหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเดิมได้สิ้นสุดลง และในปี พ.ศ. 2555 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรฐานของผู้ประกาศต่อไป

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาผู้ประกาศให้มีสมรรถนะที่ครบถ้วนเหมาะสม จึงดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย” เพื่อเป็นการรองรับความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศให้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลางแก่สังคม และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้สนใจที่ต้องการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นและเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย ในทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและด้านภาษาศาสตร์
2. เพื่อสร้างดัชนีชี้วัด (Indicator) ความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการหาฉันทมติด้วยเทคนิคเดลฟายที่ได้จากทัศนะ

ของผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและด้านภาษาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อสารมวลชน คือ ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์เพื่อให้ได้ดัชนีชี้วัด (Indicator) ความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) และการหาฉันทมติด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน และนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการประกาศตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป หรือเป็นผู้ประกาศที่ได้รับรางวัลจากองค์กรวิชาชีพต่างๆ ในด้านสื่อสารมวลชน

กระบวนการและขั้นตอนในการวิจัย มีดังนี้
ขั้นตอนที่ 1

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย
2. การศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ราย ประกอบด้วย ผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง จำนวน

3 ราย ผู้ประกาศในสื่อวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 4 ราย และ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและด้านภาษาศาสตร์ จำนวน 4 ราย ในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย เพื่อให้ได้ดัชนีชี้วัดในเบื้องต้น

3. ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน และด้านการประเมินผล 5 ท่าน จากนั้นปรับแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2

1. นำประเด็นที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความเป็นผู้ประกาศไทยเบื้องต้นที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 มารวบรวมเป็นแบบสอบถาม

2. ตรวจสอบความตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน และด้านการประเมินผล 5 ท่าน จากนั้นปรับแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3

1. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปสอบถามกลุ่มทรงคุณวุฒิ 17 ราย ในรอบที่ 1

2. รับแบบสอบถามคืนเพื่อนำไปประมวลผล

3. วิเคราะห์คำตอบแบบสอบถามในรอบแรก โดยผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นและวิเคราะห์โดยละเอียดและนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็น โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามในรอบต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยการนำคำตอบที่วิเคราะห์ได้จากรอบแรกมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนได้นำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ อธิบายเหตุผล ทั้งเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และข้อเสนอนะ

5. ส่งแบบสอบถามในรอบ 2 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเดิม

6. วิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยการนำคำตอบแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ซึ่งได้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบ แสดงว่าคำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยได้ในรอบนี้

ขั้นตอนที่ 4

1. ประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากการใช้เทคนิคเดลฟาย

2. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างเป็นตัวร่างดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพผู้ประกาศไทย

ขั้นตอนที่ 5

1. จัดการสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมานำเสนอและเปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทยได้อภิปรายร่วมกันเพื่อให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการจัดการสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุง และสร้างดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพผู้ประกาศไทยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 6

1. นำผลที่ได้มาสรุปวิเคราะห์และสร้างดัชนีชี้วัดผู้ประกาศไทย

2. จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย

แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะการใช้ภาษา 2) ด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับงาน 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการทำงาน และ 5) ด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงาน และมี 43 ดัชนีชี้วัด คือ ด้านทักษะการใช้ภาษา มี 9 ดัชนีชี้วัด ด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับงาน มี 11 ดัชนีชี้วัด ด้านบุคลิกภาพ มี 12 ดัชนีชี้วัด ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการทำงาน มี 7 ดัชนีชี้วัด และด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงาน มี 4 ดัชนีชี้วัด

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายดัชนีย่อยพบว่าดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย ที่มีระดับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับสูงมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ดัชนี ดังนี้

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.88 จาก คะแนนเต็ม 5.00 มี 2 ดัชนีเท่ากัน คือ ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ได้อย่างแตกฉาน และสามารถออกเสียง ร ล และควบ กล้าได้

ค่าเฉลี่ยสูงที่รองลงมา คือ 4.82 จาก คะแนนเต็ม 5.00 มี 3 ดัชนีเท่ากัน คือ สามารถออกเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง สามารถอ่าน ตีความและจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่นำเสนอได้อย่างถูกต้องในระยะเวลาอันสั้น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีไหวพริบดี กล้าตัดสินใจกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า

อภิปรายผล

หลังการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1.ด้านทักษะการใช้ภาษา

ในด้านทักษะการใช้ภาษาของผู้ประกาศไทยเป็นคุณสมบัติอันดับต้นๆ ที่นักวิชาการและนักวิชาชีพต่างให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยให้ถูกหลักการ มีความสามารถ

ในภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ มีความสามารถในการใช้เสียง การใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ทั้งความสามารถออกเสียง ร ล และควบ กล้าได้ มีความสามารถออกเสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง มีความสามารถใช้ลีลาและวรรคตอนที่ถูกต้อง และมีความสามารถอ่านคำเฉพาะได้อย่างถูกต้องซึ่งสอดคล้องกับเรย์ ไวท์ (Ray White, 1990) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นกฎเกณฑ์พื้นฐาน เพื่อตัดสินใจว่าใครสามารถทำงานด้านการอ่านข่าวโทรทัศน์ได้ว่าควรมีน้ำเสียง (Voice) ชัดเจน มีจังหวะวรรคตอนในการอ่านที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความถูกต้องด้านอักขระย่อมห้วนให้การอ่านข่าวน่าฟัง น่าติดตามมากขึ้น นอกจากนี้เกวลิน กังวานธนวัด (2557) ยังได้เน้นย้ำความสามารถทางด้านภาษาไทย หรือ ภาษาต่างประเทศ ที่ผู้ประกาศจะต้องมีความสามารถทางด้านภาษามากกว่ามาตรฐานประชาชนทั่วไป ศัพท์ยาก ศัพท์โบราณราชาศัพท์ ศัพท์เฉพาะ ศัพท์วิชาการ ผู้ประกาศต้องมีความรู้ในเรื่องรวมนั้นๆ ที่จะต้องมีการนำเสนอ

2. ด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับงาน

ผู้ประกาศมืออาชีพต้องมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานเป็นสำคัญ เช่น ความรู้ด้านการสื่อสาร ความรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ความรู้เรื่องรอบตัว ความรู้ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และความรู้อื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในวิชาชีพ ดังที่ Scott Withrow, 2005 อ้างถึงใน บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2551) ที่พูดถึงกรอบความคิดของ “ความเป็นวิชาชีพ” หรือ “ความเป็นมืออาชีพ” (Professionalism) ว่าผู้ที่มีความเป็นมืออาชีพต้องเพิ่มพูนความรู้อยู่ตลอดเวลา ต้องเป็นผู้ที่มีความกระหายใคร่รู้ และแสวงหาความรู้ต่างๆ เพิ่มเติมให้กับตนเองอย่างสม่ำเสมอ และหาโอกาสสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ จะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และตั้งศักยภาพของตนออกมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

ด้วยหนทางใหม่ๆอยู่เสมอ ทั้งยังต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. ด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพที่ดีและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพผู้ประกาศ ทั้งยังต้องมีคุณภาพเสียงดี มีน้ำเสียงที่ไพเราะ แจ่มใส เป็นมิตร ชวนฟัง พูดและอ่านได้อย่างมั่นคงชัดเจน มั่นใจ ไม่ลังเล มีจิตวิทยาในการสื่อสาร มีเจตคติและแรงจูงใจในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีไหวพริบดี กล้าตัดสินใจกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รุ่งมา ทัดท่าทราย (2546) ที่อธิบายคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้ประกาศทางวิทยุกระจายเสียงว่าต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะจะเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนเสียงพูดและอ่านได้อย่างมั่นคง มั่นใจ ไม่ลังเล อันจะเป็นลักษณะของเสียงที่สามารถเอาชนะใจผู้ฟังให้เกิดศรัทธา และติดตามฟัง อีกทั้งมีการแต่งกายที่ถูกต้องตามกาลเทศะ แสดงกริยาท่าทาง และมีอิริยาบถที่เหมาะสมจะก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจดี

4. ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน

ผู้ประกาศมีอาชีพต้องมีจรรยาบรรณวิชาชีพคือการยึดมั่นในหลักการของข้อเท็จจริง นำเสนอเนื้อหาด้วยความเป็นกลางปราศจากอคติ ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีวิจรรยาบรรณในการนำเสนอ และมีความคิดเชิงวิเคราะห์อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน และมีความเข้าใจในหลักการสิทธิมนุษยชน ดังที่ เอกญา แววกักดี (2552) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศว่าผู้ประกาศต้องทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลตามข้อเท็จจริงและมีความรับผิดชอบต่อเนื้อหาที่นำเสนอ

5. ด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงาน

ในปัจจุบันมีพัฒนาการด้านการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกาศจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น ดังที่เมษณี สทวารินทุ (2557) กล่าวว่า “ผู้ประกาศน่าจะมีความรู้ด้านเทคโนโลยีบ้าง เพียงแต่ว่าทักษะตรงนี้อาจไม่ต้องชำนาญหรือเก่งมากนัก แต่ถ้ารู้พื้นฐานมันก็ดีสามารถใช้เทคโนโลยีมือถือนำส่งแล้วส่งข่าวมาก็สามารถทำได้ คือถ้าเราใช้ข้อมูลเทคโนโลยีที่เราพอจะทำได้มันก็มีประโยชน์” นอกจากนี้ผู้ประกาศควรต้องเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี และสามารถเลือกแหล่งข้อมูลมาใช้อ้างอิงในการทำงานได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย” ได้ผลสรุปว่า ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย มี 5 ด้าน จำนวน 43 ดัชนีชี้วัด จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 3 รูปแบบ คือ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ราย 2) การหาฉันทามติจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ที่ได้จากทัศนคติของผู้ประกาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และนักวิชาการ จำนวน 17 ราย และ 3) การสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น (Forum) จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าดัชนีชี้วัดที่ได้จากการผลการวิจัยมีการแยกย่อยมากเกินไป สามารถนำมารวมกันเพื่อให้จำนวนของดัชนีชี้วัดลดลง เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกาศ เพื่อนำผลวิจัยไปต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อค้นพบที่ผู้วิจัยได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ คือ ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย ที่แบ่งออกเป็น 5 ด้าน 43 ดัชนีชี้วัด ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำไปพัฒนาวิชาชีพด้านการเป็นผู้ประกาศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยได้ประโยชน์เป็นรูปธรรม จึงควรนำไปวิจัยต่อยอดโดยการนำดัชนีชี้วัดเหล่านี้ไปเป็นเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกาศให้มีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ประกาศที่ประกอบวิชาชีพในระยะเวลาหนึ่ง อาจต้องมีการปรับความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการทำงานในขณะนั้น

2. สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยเรื่อง “ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้ประกาศไทย” ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ประกาศ เพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ประกาศมืออาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของอาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสื่อสารมวลชน อาทิ ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างจากผู้ประกาศหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสื่อสารมวลชนไทยให้พัฒนาผู้ที่ทำหน้าที่เป็น “ผู้ส่งสาร” ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เกวณิน กังวานธนวัต. (2557). หัวหน้าผู้ประกาศข่าวและผู้เรียบเรียงข่าวอาวุโส สถานีโทรทัศน์โมเดิร์น ไนน์. **สัมภาษณ์**, (21 กุมภาพันธ์).

เมษณี สถาวรินทร์. (2557). ผู้ดำเนินรายการและผู้ประกาศข่าว สถานีโทรทัศน์โมเดิร์น ไนน์. **สัมภาษณ์**, (21 กุมภาพันธ์).

รุ่งนภา ทัดท่าทราย. (2546). **การเขียนบทวิทยุ-โทรทัศน์และบทละครวิทยุศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อินฟอร์มีเดีย บุ๊คส์.

วนิดา ตริสวัสดิ์. (2543). **รายงานการวิจัย เรื่อง การสร้างแบบฝึกหัดการพูดการอ่านทางวิทยุกระจายเสียงสำหรับนักศึกษาโปรแกรมนิเทศศาสตร์ ตามหลักเกณฑ์การสอบผู้ประกาศของ กบว. กรมประชาสัมพันธ์**. ราชบุรี : คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

เอกญา แววกักดี. (2552). **เทคนิคการเป็นผู้ประกาศและผู้ดำเนินรายการทางวิทยุโทรทัศน์**. ปทุมธานี : ศูนย์ปฏิบัติการพิมพ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Ray, White. (1990). **TV News**. London : Focal Press Limited.

Withrow, Scott. (2005) อ้างถึงใน บุญอยู่ ขอพร ประเสริฐ. (2551). **ดัชนีชี้วัดความเป็นวิชาชีพของผู้สื่อข่าวการเมืองไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.